

The screenshot shows a Netscape browser window displaying the ALCOR application. At the top, there are navigation buttons: 'entrada', 'base de referència', 'valor proposicional', 'ajuda', and the ALCOR logo. The main content area features a table with two columns: 'Connector' and '% respecte al total de CRP cercats'. The connector 'és a dir' is highlighted in red in the original image.

Connector	% respecte al total de CRP cercats
és a dir	86,4
o sigui	7,4
més ben dit	4,2
en altres paraules	1,9
dit d'una altra manera	1
dit en altres paraules	0,2
dit en altres termes	0,1
dit de manera planera	0,1
dit simplificalment	0,1

Figura 12: Indicació de la freqüència d'aparició del connector respecte als altres connectors cercats en el corpus inicial

En aquesta taula es marca en vermell el connector seleccionat per l'usuari alhora que es pot comprovar la relació dels altres connectors de la mateixa classe cercats i el seu percentatge d'aparició.

8.6 Informació per a cada connector i representació

Un cop l'usuari d'ALCOR ha seleccionat un connector, s'inicia la consulta de la informació per a cada peça lèxica, o dit d'una altra manera, la consulta del que anomenarem d'ara en endavant la fitxa lexicogràfica.

La fitxa lexicogràfica d'ALCOR presenta dos formats diferents: el format d'accés i el format discursiu, de nou amb la intenció de facilitar la tasca al lexicògraf. Ambdues fitxes comparteixen la mateixa informació encara que la manera de presentar les dades i la manera de recuperar la informació amb vista a l'explotació lexicogràfica són diferents.

En primer lloc, en l'encapçalament de la fitxa trobem l'entrada, és a dir, el connector. En els casos en què la peça lèxica consultada presenta variacions formals, ALCOR dóna a l'entrada totes les variants possibles del connector. En negreta s'indica la part del connector que mai canvia; en verd, les parts variables, i entre parèntesis, l'opcionalitat d'algun element.

En segon lloc, ALCOR presenta la informació categorial que correspon a les unitats que descriu, és a dir, el que en el capítol setè hem anomenat *marcatge* de les unitats.

Ja hem assenyalat en diverses ocasions al llarg d'aquest treball que considerem necessari l'etiquetatge uniforme de les unitats connectives que ens ocupen. Per aquesta raó ALCOR proposa un conjunt de tres etiquetes per als CR, representades també gràficament d'aquesta manera:

- **connector**, vàlida per a la implementació de qualsevol altre connector a ALCOR,
- **reformulatiu**, per a la implementació de qualsevol altra unitat reformuladora, i
- **parafràstic** o **no parafràstic** en funció de la vehiculació de l'equivalència o del distanciament per part de la peça lèxica descrita.¹⁸¹

Som conscients que la categorització com a *connectors* de les unitats que ens ocupen pot plantejar problemes al lexicògraf pel fet que les peces lèxiques que pretén descriure

¹⁸¹ En la fitxa en format discursiu aquestes etiquetes no apareixen representades gràficament sinó que se n'explica el significat.

ALCOR engloben unitats amb característiques morfosintàctiques diferents. De totes maneres, creiem que el fet que totes comparteixin unes mateixes instruccions funcionals afavoreix el marcatge homogeni d'aquestes unitats.

En tercer lloc, tant la fitxa d'accés com la del format discursiu s'ocupen de descriure la unitat lèxica seleccionada.

En diverses ocasions al llarg d'aquest treball hem apuntat que l'única definició lexicogràfica possible per a les unitats lèxiques que ens ocupen és la que en presenta les característiques funcionals, és a dir, la que es fa en la metallengua del signe.

Amb aquesta intenció, ALCOR presenta els trets funcionals dels connectors que s'han implementat gràficament:

a) en negreta es marquen les característiques funcionals compartides per totes les ocurrències d'un mateix connector. Segons el nostre parer, aquesta és la informació mínima que hauria d'incloure's en la definició lexicogràfica dels connectors perquè correspon al seu nucli funcional.

Quan no és possible definir el connector a partir d'un únic valor proposicional, perquè la peça lèxica en vehicula més d'un, s'indiquen totes les instruccions bàsiques del connector en negreta. D'aquesta manera el lexicògraf reconeix tots els valors del connector que ha de descriure obligatòriament.

b) indexats sota la definició bàsica del connector, es presenten la resta de valors semanticopragmàtics que s'actualitzen de maneres diferents en interacció amb el context, així com exemples de cada actualització, als quals s'accedeix fent un clic sobre la nota que apareix al costat de cada tret particular. Aquests valors alternatius formen part de la perifèria funcional del connector.

Seria interessant que el lexicògraf pogués donar compte d'aquests valors secundaris en el diccionari per a una definició completa i exhaustiva del connector.

c) finalment, en alguns casos, la fitxa lexicogràfica presenta algunes informacions complementàries referents al funcionament pragmàtic de la peça lèxica que es descriu i que el lexicògraf pot incloure optativament en la definició del connector.

Aquesta estructuració de la fitxa en dues o tres parts diferenciades es potencia a ALCOR mitjançant el marcatge lateral en diferents tons ataronjats en el format d'accés.

El significat bàsic, a partir del qual s'actualitzen la resta de trets del connector descrit, es marca amb un to taronja viu. Els valors atribuïbles a les diferents actualitzacions del connector es marquen amb un to més clar. Finalment, les informacions suplementàries s'assenyalen amb un to emblanquit.¹⁸²

¹⁸² Per contra, la fitxa en format discursiu no presenta aquesta distinció en colors perquè la seva finalitat és la recuperació total de la informació presentada.

Figura 13: Fitxa d'accés per a l'entrada és a dir (EAD), amb una única instrucció de primer nivell

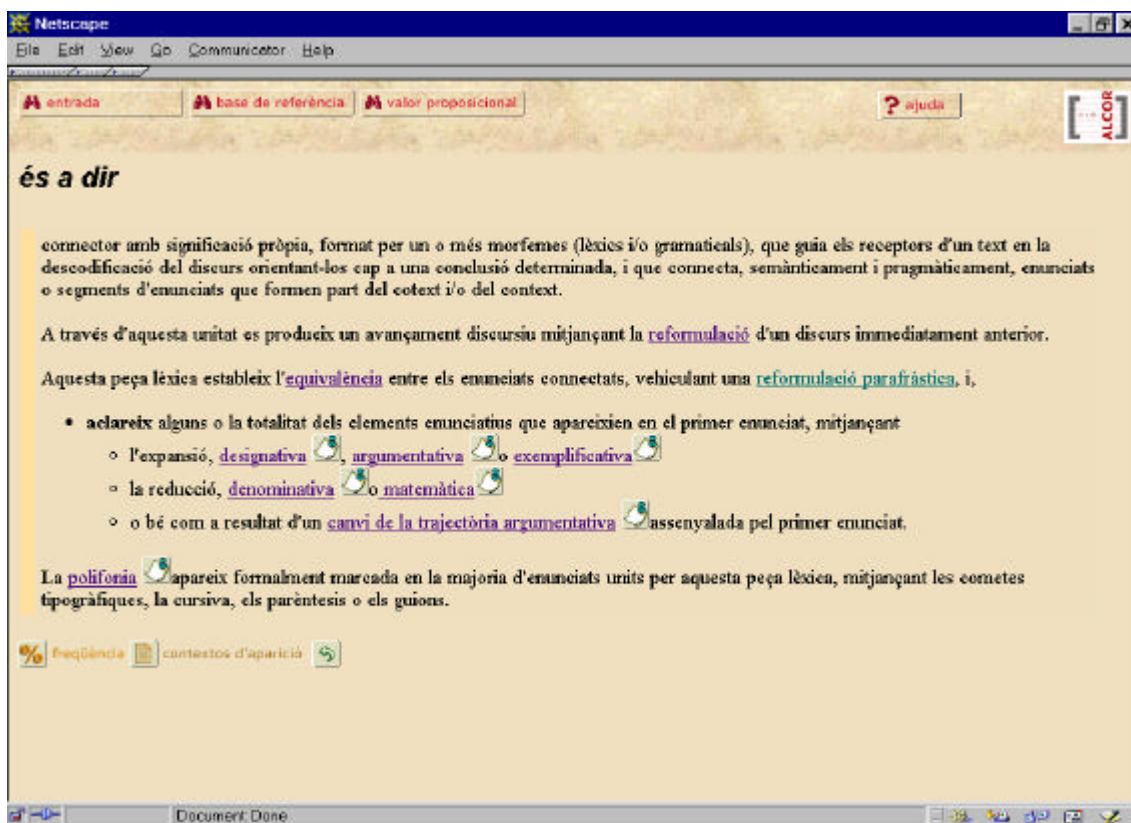

Figura 14: Fitxa en format discursiu per a l'entrada és a dir (EAD)

Finalment, s'accedeix a tres botons diferents, com s'observa en la part inferior de la fitxa:¹⁸³

- **freqüència**
- **contextos d'aparició**
- **format discursiu**

La finalitat del botó de *freqüència* l'hem explicada anteriorment quan hem fet referència al criteri de la selecció. Ara expliquem a quines informacions s'accedeix fent clic sobre els altres dos botons de la fitxa i la seva utilitat.

¹⁸³ Des de la fitxa en format discursiu s'accedeix també als botons de *freqüència* i de *contextos d'aparició*, però evidentment no al de format discursiu. Per tornar a la fitxa en format d'accés des del format discursiu només s'ha de fer un clic sobre la fletxa de retorn.

En el capítol anterior hem assenyalat en diverses ocasions la conveniència de l'exemplificació dels diferents usos dels connectors en els diccionaris i de la notació del comportament sintacticodiscursiu d'aquestes peces lèxiques. ALCOR facilita l'accés a aquestes informacions a través del botó *contextos d'aparició*.

Quan es fa un clic sobre la icona dels contextos d'aparició, es desplega una pantalla que presenta la informació d'aparició contextual del connector, estructurada en tres parts clarament diferenciades:

i) a la part superior esquerra es presenta el connector en negreta i les unitats connectives amb què es pot combinar, tant al davant com al darrere, en vermell, separades per una barra inclinada, així com els trets de puntuació que apareixen en la combinació, que es presenten entre parèntesis quan són opcionals. Quan el connector pot combinar-se amb altres unitats, tant amb anterioritat com amb posterioritat, les indicacions en vermell apareixen dues vegades.

ii) a la banda esquerra i a sota de l'entrada es dona una llista exhaustiva de totes les possibles posicions del connector en el text.¹⁸⁴

iii) finalment, a la dreta s'activa una pantalla en què es presenten exemples dels diferents contextos d'aparició del connector, i a la qual s'accedeix fent un clic sobre algun dels ítems de la llista de l'esquerra.

¹⁸⁴ Aquesta llista s'ha confeccionat a partir del corpus de la tesi i pot ampliar-se cada cop que es trobi un context nou d'aparició de la peça lèxica sense necessitat de fer un estudi com el que hem presentat en la primera part d'aquest treball.

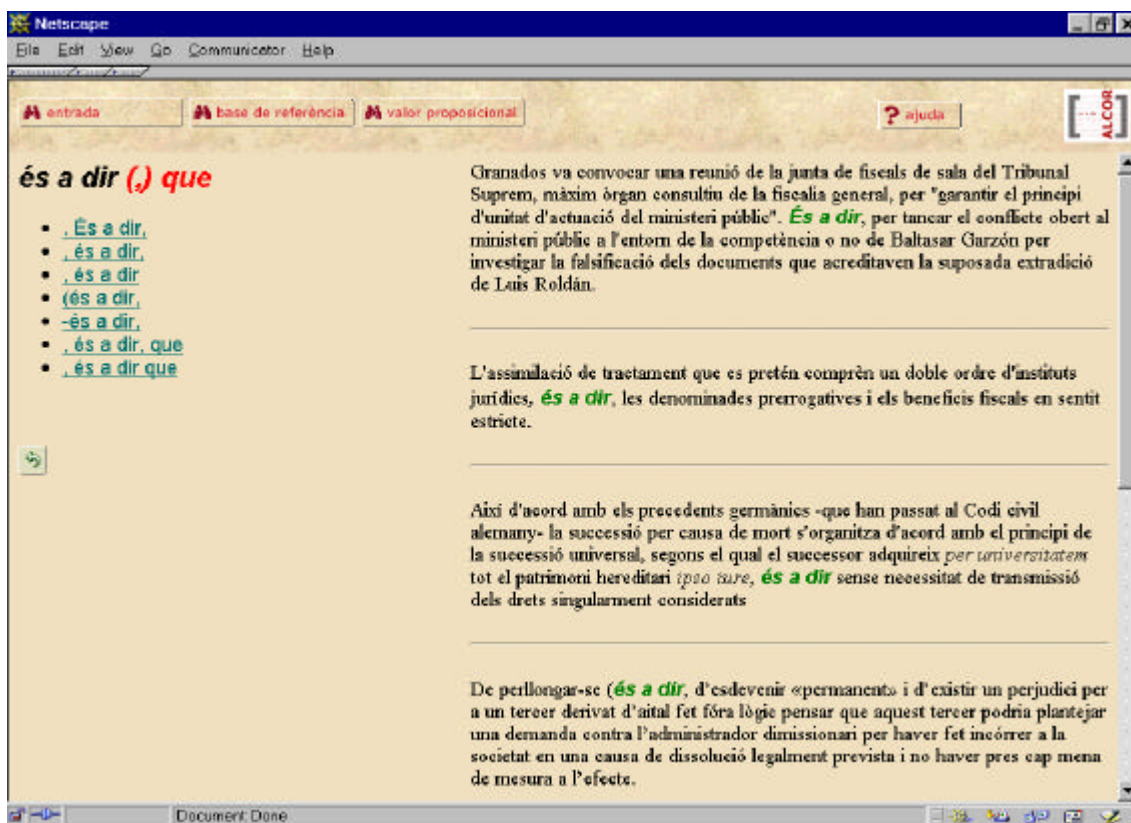

Figura 15: Pantalla en què es consulten els diferents contextos d'aparició del connector i la combinabilitat amb altres unitats connectives

8.7 Recuperació de la informació

La recuperació de les dades proporcionades per ALCOR es fa a partir dels mecanismes estàndard de traspàs d'informació que preveu el sistema operatiu Windows.

a) Si el lexicògraf vol desar selectivament les informacions, és a dir, guardar i recuperar només unes dades determinades o en un ordre concret, diferent del que ofereix ALCOR, ha de seleccionar la informació que li interessi, copiar-la en un espai de memòria intern i posteriorment enganxar-la en un arxiu de text que pot anar completant amb tota la informació d'un mateix connector que vulgui conservar. La fitxa del format d'accés facilita aquesta tria selectiva gràcies a la disposició gràfica de la informació.

Els exemples d'ús dels connectors, així com les definicions que poden consultar-se accedint a ALCOR pel *valor proposicional*, han de seleccionar-se també mitjançant aquest sistema per tal de poder ser utilitzats posteriorment en la redacció dels articles lexicogràfics.

b) Si al contrari el lexicògraf vol desar la totalitat d'informacions que apareixen a la fitxa, el navegador a través del qual es consulta ALCOR ofereix la possibilitat de guardar tota la pàgina *htm* en un arxiu a través de l'opció *Anomena i desa* que apareix en el menú *Fitxer*. La fitxa lexicogràfica en format discursiu és la més apropiada per fer aquest tipus de recuperació de la informació.

Segons la nostra opinió, la proposta que hem presentat permet solucionar els problemes bàsics que es plantegen a un lexicògraf per a la implementació dels connectors en els diccionaris com ara la lematització, la selecció, el marcatge o la formalització dels usos generals compartits per totes les ocurrències d'un mateix connector i de les actualitzacions particulars.

Amb aquest capítol concloem la segona part d'aquest treball. En l'anterior, hem fet una anàlisi de la representació dels connectors reformulatius en dues obres lexicogràfiques del català, del castellà i del francès. En aquest, hem exposat les característiques teòriques i de disseny del prototip d'aplicació lexicogràfica ALCOR.

El proper capítol el destinem a la presentació de les conclusions generals d'aquesta tesi doctoral.

CAPÍTOL 9

CONCLUSIONS I APORTACIONS

CAPÍTOL 9

9. CONCLUSIONS I APORTACIONS

“La explicación en el conocimiento científico exige no solamente descripción sino demostración-explicación, basada en conceptualizaciones abstractas y en el razonamiento deductivo que, a partir de la formulación de hipótesis, permite dar cuenta del funcionamiento de la realidad con la presentación de pruebas y verificaciones.” (Calsamiglia i Tusón, 1999, 311)

El treball que hem presentat és un estudi teoricodecriptiu sobre un fenomen discursiu que en el marc de la lingüística catalana, fins ara, no havia estat estudiat amb profunditat i que ha desembocat en un prototip d'aplicació: ALCOR, una eina pensada per a la implementació de la descripció dels connectors en els diccionaris.

Retornant a l'inici, voldríem recordar que ens vam proposar un treball amb dos objectius: un de descriptiu i un d'aplicat. En primer lloc, volíem fer un estudi aprofundit del funcionament dels connectors reformulatius en català, i, en segon lloc, ens plantejàvem construir una eina que ajudés els lexicògrafs en la implementació dels connectors en els diccionaris.

9.1 Conclusions

Dels resultats del tot el treball s'extreuen quatre conclusions generals que validen els supòsits de partida que teníem a l'inici, que presentem a continuació, i expliquem en sengles apartats:

1) Els *connectors reformulatius parafràstics* i els *no parafràstics* formen part d'un únic grup de funcionament. A través dels connectors reformulatius es vehiculen la reformulació i l'organització discursiva.

- 2) Els elements constitutius dels connectors reformulatius analitzats influeixen en el seu funcionament pragmàtic, de manera que en aquests connectors hi ha una interrelació evident entre forma i funció.
- 3) Existeix una relació molt estreta entre els connectors reformulatius i els que tradicionalment s'han anomenat connectors argumentatius.
- 4) Malgrat la polisèmia aparent dels connectors reformulatius és possible establir per a cada connector un valor semanticopragnmàtic de base. Els restants trets definidors del connector s'actualitzen de forma dinàmica en relació amb el context en què apareixen.

9.1.1 *Els connectors reformulatius parafràstics i els no parafràstics formen part d'una única estratègia discursiva: la reformulació i l'organització del discurs*

Al llarg d'aquest treball hem demostrat la necessitat de concebre els connectors reformulatius com un grup de funcionament unitari, tot i considerar vàlida i operativa la distinció entre connectors reformulatius parafràstics (CRP) i no parafràstics (CRNP), diferenciació basada en la relació semàntica vehiculada per cada grup de connectors reformulatius.

Aquesta consideració ha permès establir una tipologia única per al grup dels connectors reformulatius, amb dues classes clarament definides —els CR *no variacionals* i els CR *variacionals*—; cadascuna de les quals dividida en dues subcategories més: *expansionals* i *reductius* i, *virants* i *permutants*, respectivament.

La proposta tipològica plantejada permet explicar el funcionament d'algunes ocurrencies d'aquestes peces lèxiques que *a priori* podrien semblar “xocants”, com l'ús d'alguns CRP en què l'equivalència entre els enunciats connectats és mínima, o d'alguns altres casos en què, malgrat el distanciament vehiculat per un CRNP, els enunciats units són molt poc divergents.

En aquest mateix sentit, hem demostrat que les relacions semàntiques establertes pels connectors reformulatius se situen en una escala *contínua* i *gradual*, en els extrems de la qual es localitzen, d'una banda, l'equivalència màxima entre els enunciats connectats i, de l'altra, un distanciament quasi absolut. Aquesta constatació permet explicar la possible substitució en alguns casos d'un connector reformulatiu parafràstic per un de no parafràstic, i a la inversa, malgrat el canvi evident en l'establiment de l'equivalència o el distanciament, respectivament.

9.1.2 Els elements constitutius dels connectors reformulatius analitzats influeixen en el seu funcionament pragmàtic, de manera que en aquests connectors hi ha una interrelació evident entre forma i funció

L'elecció inicial d'un model teòric integrador com la *Proposta semanticopragnàtica composicional* presentat al capítol segon ha ajudat a destacar la influència dels aspectes semàntics, morfològics i sintàctics dels components dels connectors analitzats en el seu funcionament. Aquest model ens ha fet observar aquests aspectes com si fossin un conjunt divers i inseparable de trets definidors dels connectors.

D'una banda, al llarg del treball i de forma breu, hem apuntat la influència del grau de fixació gramatical d'aquestes unitats en el seu funcionament, seguint els passos iniciats per Combettes (1994), Cuenca (1993, 1996, 1998 i 2000) i Rossari (1993 i 1994). En relació amb aquest darrer aspecte, en el capítol sisè hem exposat que el grau de fixació dels connectors reformulatius parafràstics és més alt que el dels no parafràstics, i n'hem apuntat com a causa possible l'especialització d'un nombre inferior d'unitats connectives vehiculadores de la paràfrasi.

D'una altra, en els capítols quart i cinquè, hem assenyalat la influència dels trets semàntics, morfològics i sintàctics dels components dels connectors en el seu funcionament, que, succintament, són els següents:

a) Els connectors reformulatius estableixen una relació anafòrica important amb l'enunciat connectat perquè actuen com a dítics, i la polifonia es fa present en tots els casos analitzats. Aquest caràcter es reforça per la presència de l'especificador *altre* a les peces lèxiques *dit d'una altra manera* i *en altres paraules*, de la forma de superlatiu a *més ben dit*, que exigeix un element anterior amb què comparar-se, o dels substantius *fet* i *realitat*, que apel·len a un estat previ “aparent”.

b) La jerarquia enunciativa és un altre dels aspectes presents en la majoria de les ocurrències analitzades, encara que no és un tret compartit per tota la classe reformulativa sinó que sembla que està en funció del connector que la vehicula i de cada situació d'enunciació concreta: els connectors *en altres paraules* i *dit d'una altra manera* no estableixen mai la jerarquia entre els enunciats que connecten a causa de la influència de l'especificador *altre* en el seu funcionament. Per contra, les peces lèxiques *de fet*, *en realitat* i *més ben dit* marquen una jerarquia clara de l'enunciat reformulat respecte al reformulador, influïdes segurament pel pes del superlatiu *més be* i pels trets semàntics associats a *fet* i a *realitat*, que permeten presentar l'enunciat reformulador com a “més verídic” que el reformulat.

c) El caràcter disjuntiu de la reformulació es manifesta a través de l'aparició de la conjunció *o*, ja fixada en el connector *o sigui*, o mitjançant la possible coaparició amb els connectors reformulatius *dit d'una altra manera*, *en altres paraules*, *més ben dit* i *en definitiva* i també en l'eventualitat discursiva vehiculada pel substantiu *cas* a *en tot cas* i *en qualsevol cas*.

d) Les instruccions correctives, argumentatives, recapitulatives i/o conclusives vehiculades per alguns connectors reformulatius estan també clarament influïdes per les peces lèxiques que els componen:

- totes les ocurrències dels connectors en què directament o indirecta hi figura el mot *fi* estableixen instruccions conclusives i/o recapitulatives (al cap i a la *fi*, en definitiva i en *fi*).

- totes les ocurrencies del connector *més ben dit* estableixen instruccions correctives, així com la majoria de casos analitzats dels connectors *de fet* i *en realitat* i dels indicadors d'eventualitat *en tot cas* i *en qualsevol cas*, pel caràcter modalitzador i avaluatiu introduït per les peces lèxiques *tot* i *qualsevol*, respectivament.
- totes les ocurrencies d'*en el fons* i algunes de *de fet* i d'*en realitat* vehiculen l'argumentació discursiva, a causa de la càrrega semàntica dels substantius *fet*, *fons* i *realitat*, que fan referència a una veritat més aprofundida i real que la reformulada.

e) Finalment, cal assenyalar la influència de la morfologia verbal en el funcionament dels connectors reformulatius parafràstics. L'aspecte perfectiu del participi del verb *dir*, a *més ben dit* i *dit d'una altra manera*, i la forma de subjuntiu del verb *ser*, a *o sigui*, accentuen el caràcter subjectiu de l'enunciat reformulador i, en conseqüència, el distanciament de l'enunciador respecte a l'enunciat reformulat. Per contra, el caràcter menys marcat morfològicament d'*és a dir*, en què el verb *ser* està en indicatiu i el verb *dir* en infinitiu, habilita la utilització d'aquest connector per establir una relació d'igualtat objectiva i elevada entre dos enunciats propers al locutor, encara que entre ells hi hagi una relació d'equivalència dèbil.

9.1.3 *Existeix una relació molt estreta entre els connectors reformulatius i els que tradicionalment s'han anomenat connectors argumentatius*

El model d'anàlisi que hem adoptat, que pren en consideració elements de la Teoria de l'argumentació, ha permès l'observació de les unitats analitzades en relació amb el seu paper en l'argumentació discursiva.

La vinculació entre els connectors argumentatius i els connectors reformulatius ha quedat demostrada en l'anàlisi d'aquestes unitats en els capítols quart i cinquè. Tots els connectors reformulatius vehiculen instruccions bàsiques o de segon nivell de caràcter argumentatiu, contraargumentatiu o de tots dos tipus indistintament en algunes de les seves realitzacions.

En realitat, l'argumentació és una instrucció bàsica vehiculada per tots els casos d'*en el fons* i per algunes de les ocurrències dels connectors *de fet*, *en realitat* i *en tot cas* i, quan les ocurrències analitzades no estableixen instruccions argumentatives, l'argumentació també es fa present de forma indirecta: quan s'aclareix, es recapitula o es continua el fil discursiu d'un text, també s'afavoreix en certa manera l'argumentació i la coherència textual.

De fet, la relació entre la reformulació i l'argumentació s'ha descrit en altres estudis (Bach 1996 i 1997, Briz 1993a i 1993b, Norén 1999, Flottum 1995a i 1995b i Portolés 1998a), i més concretament pel que fa als connectors, alguns treballs han plantejat una reestructuració de les classes de connectors tradicionalment establertes que permetés la inclusió dels reformulatius dins dels argumentatius (Norén 2000).

Segons la nostra opinió, en lloc de proposar una reestructuració de la classificació dels connectors seria millor considerar que es tracta únicament d'una qüestió de *predomini funcional* (Briz, 1993b, 42): mentre que la vehiculació de l'argumentació és la instrucció de base per als connectors pròpiament reconeguts com a argumentatius i una instrucció de segon nivell per als reformulatius, inversament, la vehiculació de l'organització discursiva és una instrucció de segon nivell per als connectors argumentatius i la instrucció de base per als connectors reformulatius. D'aquesta manera s'explica també la substitució possible en moltes ocasions d'un connector reformulatiu per un d'argumentatiu, i a la inversa.

9.1.4 *Malgrat la polisèmia aparent dels connectors reformulatius, és possible establir per a cada connector un valor semanticopragnàtic de base. Els restants trets definidors del connector s'actualitzen de forma dinàmica en interacció amb el context en què apareixen*

La darrera hipòtesi formulada en el primer capítol d'aquest treball s'ha validat a nivell descriptiu, teòric i aplicat. En l'anàlisi dels connectors reformulatius realitzada en els capítols quart i cinquè hem constatat que tots els connectors reformulatius vehiculen la reformulació i l'organització discursiva. Dins d'aquest grup, els reformulatius parafràstics estableixen una relació d'equivalència, i els no parafràstics una relació de distanciament. Aquestes característiques funcionals compartides per cada un dels grups dels connectors reformulatius permeten proposar una definició funcional de les unitats lèxiques analitzades, implementable com a definició lexicogràfica. També hem observat que la majoria dels connectors estudiats vehiculen una instrucció funcional bàsica única compartida per totes les seves realitzacions discursives. Tot i això, algunes de les peces lèxiques analitzades són polisèmiques és a dir, en vehiculen més d'una.

En tots els casos estudiats, la resta de trets dels connectors (que corresponen a la seva perifèria funcional alternativa) s'actualitzen en funció de la interacció amb el seu context d'aparició. De la descripció realitzada se'n deriva una abstracció teòrica clara: els connectors reformulatius són un exemple de l'actualització *dinàmica de significat* postulada en algunes aproximacions sobre el discurs.

Aquesta darrera hipòtesi formulada també ha quedat verificada a nivell aplicat, en la proposta sobre l'organització de la informació funcional per als connectors d'ALCOR, en què es presenten de forma diferenciada les funcions bàsiques i les perifèriques d'aquestes peces lèxiques connectives.

9.2 Aportacions

Qualsevol treball d'investigació es proposa millorar l'estat de la qüestió del tema que estudia a partir de les aportacions que fa. Les contribucions d'aquesta tesi són teòriques, descriptives i aplicades, i estan en relació amb els dos àmbits d'estudi del treball: l'anàlisi del discurs i la lexicografia.

En un nivell teòric, aquest treball fa quatre aportacions útils per a l'anàlisi del discurs:

- a) la proposta d'una metodologia per a l'anàlisi dels connectors i dels enunciats connectats (cap. 2),
- b) la proposta d'una definició operativa de connector (cap. 2),
- c) la proposta d'una definició de reformulació, reformulació parafràstica i no parafràstica (cap. 6),
- d) la proposta d'una tipologia operativa per als CR (cap. 6).

Descriptivament el treball presenta una anàlisi completa de catorze connectors reformulatius del català, implementada a ALCOR, en format de fitxa lexicogràfica i en format discursiu.

Finalment, a nivell aplicat, la principal aportació d'aquest treball és el disseny d'un prototip d'organització de la informació al voltant dels connectors —ALCOR—, inicialment pensat com a eina d'implementació d'aquestes unitats en els diccionaris i adreçada bàsicament als lexicògrafs.

Encara que una tesi doctoral sigui un treball finalista i tancat, no voldríem acabar aquest capítol sense assenyalar quatre aspectes de recerca que el treball realitzat suggereix i que voldríem assumir com a camps d'investigació a partir d'ara.

En primer lloc, pensem que seria interessant fer un estudi contrastiu dels connectors analitzats amb els d'altres llengües romàniques que permetés refinar alguns aspectes amb vista a la seva traducció.

En segon lloc, creiem que l'estudi dels processos reformulatius en el camp dels llenguatges d'especialitat podria ser útil per a l'establiment de la gradualitat d'especialització d'aquest tipus de discurs.

En tercer lloc, segons el nostre parer, el prototip lexicogràfic que hem dissenyat podria utilitzar-se per a la descripció d'altres connectors. Creiem que és possible i interessant dissenyar un diccionari per als connectors a partir de la proposta d'estructuració de la informació d'ALCOR, i ens agradaria fer-ho efectiu en un futur.

Finalment, considerem que ALCOR és una aplicació lexicogràfica també útil per a l'ensenyament de la llengua a adults i a estrangers i per a la traducció, convenientment complementada amb informació específica en cada cas.

I ja per concloure, voldríem fer un parell de consideracions personals. En el procés d'elaboració d'aquesta tesi pensem que hem après una metodologia d'investigació científica i hem adquirit uns bagatges teòrics i aplicats molt importants. Però el que trobem que ha estat més enriquidor per a nosaltres és el fet d'haver conjugat dues perspectives sobre el llenguatge, una de teòrica i una altra d'aplicada: haver pensat que l'aplicació que ens plantejàvem inicialment era possible, realitzar-la i veure'n els fruits és la millor gratificació que podíem tenir.

BIBLIOGRAFIA

10. BIBLIOGRAFIA

ADAM, J. M. (1985) "Quels types de textes?", *Le français dans le monde* 192, 39-43.

_____ (1990) *Éléments de linguistique textuelle*, Lieja: Pierre Mardaga éditeur.

ADAM, J. M.; REVAZ, F. (1989) "Aspects de la structuration du texte descriptif: les marqueurs d'énumération et de reformulation", *Langue française* 81, 59-98.

AGIRRE E.; RIGAU G. (1997) "A Proposal for Word Sense Disambiguation using Conceptual Distance", a: MITKOV R. ; NICOLOV N (ed.) *Recent Advances in Natural Language Processing*, Amsterdam: John Benjamins Publishing Co., 161-172.

AGRÍCOLA, E. (1979) *Textstruktur, Textsanalyse, Informationskern*, Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie.

ALBERT, J. (1996) "La pragmática en los diccionarios españoles actuales", a: FORGAS, E. (coord.) *Léxico y diccionarios*, Tarragona: Universitat Rovira i Virgili, 7-23.

ALCINA J.; BLECUA J. M. (1975) *Gramática española*, Barcelona: Ariel.

ALCOVER, A. M.; MOLL, B. (1930-1962) *Diccionari català-valencià-balear. Inventari lexicogràfic i etimològic de la llengua catalana*, Palma de Mallorca: Alcover-Miramar.

ALSINA, V.; SOL, Ll. i SOLER, J. (1994) "Una tipologia de la definició lexicogràfica al DGLC", *Caplletra* 17, 311-324.

ANSCOMBRE, J. C. *et al.* (1995) *Théorie des topoi*, París: Kimé.

ANTOS, G. (1982) *Grundlagen einer Theorie des Formulierens*, Tübingen: Niemeyer.

AUSTIN, J. (1962) *How to Do Things with Words*, Cambridge: Harvard University Press.

- BACH, C. (1996) “Reformular: ¿Una operación argumentativa aséptica? Estudio del conector de reformulación parafràstica *és a dir*”, *Sendebarr* 7, 255-271.
- _____ (1997) *Els connectors reformulatius parafràstics catalans*, Treball de recerca, Barcelona: IULA, UPF.
- _____ (2000) “De la parafrasi a la invalidació. Els connectors reformulatius: punts de confluència i divergència”, a: ENGLEBERT, A.; *et al.* (ed.) *Actes du XXII Congrès International de Linguistique et Philologie Romanes*, VII, Tübingen: Niemeyer, 31-39.
- BACH, C.; *et al.* (1997) *El Corpus de l'IULA: descripció, Sèrie Informes*, 17, Barcelona: IULA-UPF.
- BACH, C.; SOLÉ, X. (1998) “Algunos vacíos y asistematicidades de las representaciones lexicográficas: el género gramatical y los conectores reformulativos parafràsticos”, a: VÁZQUEZ, I.; GUILLÉN, I. (ed.) *Perspectivas pragmáticas en lingüística aplicada*, Saragossa: Anubar, 355-363.
- BADIA I MARGARIT, A. (1994) *Gramàtica de la llengua catalana: Descriptiva, normativa, diatòpica, diastràtica*, Barcelona: Proa.
- BAKHTINE, M. (1930) “Le principe dialogique”, a: TODOROV, T. (ed.) *Mikhail Bakhtine, Le principe dialogique; suivi de écrits du cercle de Bakhtine*, París: Seuil, 27-176. 1981.
- BALL, W. J. (1986) *Dictionary of link words in English Discourse*, Londres: Macmillan Education LTD.
- BAT-ZEEV SHYLDKROT, H. (1995) “*Tout*: Polysémie, grammaticalisation et sens prototypique”, *Langue française* 107, 72-92.
- BATISTA, J. M. *et al.* (1986) (ed.) *Estadística A3 diseño y análisis de experimentos*, Barcelona: Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona.

-
- BERRENDONNER, A. (1983) "Connecteurs pragmatiques et anaphore", *Cahiers de Linguistique Française* 5, 215-245.
- _____ (1990) "Pour une macro-syntaxe", *Travaux de linguistique* 21, 25-36.
- BLAKEMORE, D. (1987) "Relevance and Coherence: Discourse Connectives", a: BLAKEMORE, D. *Semantic Constraints on Relevance*, Oxford: Basil Blackwell, 105-144.
- _____ (1992) *Understanding Utterances. An Introduction to Pragmatics*, Oxford: Basil Blackwell.
- _____ (1996) "Are apposition markers discourse markers?", *Journal of linguistics* 32, 325-347.
- BONILLA, S. (1994) *Un modelo pragmático. Ensayo crítico sobre la Teoría de la Relevancia*. Tesis doctoral, Barcelona: Universitat de Barcelona.
- BOSQUE, I. (1980) *Problemas de morfosintaxis: ejercicios de gramática española para estudiantes universitarios*, Madrid: Universidad Complutense de Madrid.
- BRIZ, A. (1993a) "Los conectores pragmáticos en español coloquial: su papel argumentativo", *Contextos* XI/21-22, 145-188.
- _____ (1993b) "Los conectores pragmáticos en la conversación coloquial (II): Su papel metadiscursivo", *Español Actual*, 39-56.
- BROCKWAY, D. (1982) "Connecteurs pragmatiques et principe de pertinence", *Langages* 67, 7-22.
- BROWN, P.; LEVINSON, S. C. (1987) *Politeness. Some universals in language usage*, Cambridge: Cambridge University Press.
- CABRÉ, M. T. (1990) "Presentació", a: CABRÉ, M. T. *La lingüística aplicada. Noves perspectives, noves professions, noves orientacions*, Barcelona: Fundació Caixa de Pensions i Publicacions de la Universitat de Barcelona, 9-10.
- _____ (1995) "Les relacions parafràstiques", a: ARTIGAS, R. *et al.* (ed.) *El significat textual, Com/Materials didàctics*, 1. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 73-81.

_____ (1999) *La terminología: representación y comunicación*, Barcelona: IULA-UPF.

CABRÉ, M. T. *et al.* (1996) “El projecte CECA (Corpus escrit del català)”, a: PAYRATÓ, Ll. *et al.* (ed.) *Corpus corpora*, Barcelona: Promocions i Publicacions Universitàries-Secció de Lingüística Catalana-Universitat de Barcelona, 115-125.

CADIOT, A. *et al.* (1985) “*En fin, opérateur métalinguistique*”, *Journal of pragmatics* 9, 199-239.

Cahiers de Linguistique Française, 1983, 5. Volum monogràfic: *Connecteurs pragmatiques et structure du discours*.

Cahiers de Linguistique Française, 1986, 7. Volum monogràfic: *Stratégies interactives et interprétatives dans le discours*.

Cahiers de Linguistique Française, 1987, 8. Volum monogràfic: *Nouvelles approches des connecteurs argumentatifs, temporels et reformulatifs*.

Cahiers de Linguistique Française, 1989, 10. Volum monogràfic: *En deçà et au-delà de l'analyse du discours*.

CALSAMIGLIA, H.; LÓPEZ, C. (en premsa) “Polifonía en textos periodísticos con información científica”, *Actas del I Simposio Internacional de Análisis del Discurso*, Madrid.

CALSAMIGLIA, H.; TUSÓN, A. (1999) *Las cosas del decir*, Barcelona: Ariel.

CASADO, M. (1994) “La información textual en el DUE de María Moliner”, *Voz y Letra* V /1, 129-137.

_____ (1996) “Notas sobre la historia de los marcadores textuales de explicación *es decir* y *o sea*”, a: CASADO, M. (ed.) *Scripta Philologica in memoriam Manuel Taboada Cid*, La Coruña: Ediciones Universidade da Coruña, 321-328.

-
- _____ (1998) “Lingüística del texto y marcadores del discurso”, a: MARTÍN ZORRAQUINO M. A.; MONTOLÍO, E. (ed.) *Los marcadores del discurso. Teoría y análisis*, Madrid: Arco Libros, 55-70.
- CASARES, J. (1950) *Introducción a la lexicografía moderna*, Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas. 1992.
- CASSANY, D.; MARTÍ, J. (en prensa) “El contenido informativo de la difusión periodística de la enfermedad de las vacas locas”, *Actas del I Simposio Internacional de Análisis del Discurso*, Madrid.
- CHAROLLES, M. G. (1984) “*En réalité et en fin de compte et la résolution des oppositions*”, *Travaux du Centre de recherches sémiologiques* 47, 81-111.
- CIAPUSCIO, G. E. (1992) *Ciencia para el lego: Investigaciones sobre textos de divulgación científica*. Tesis doctoral, Bielefeld: Universitat de Bielefeld.
- _____ (1993) “Reformulación textual: el caso de las noticias de divulgación científica”, *Revista argentina de lingüística* 9 /1-2, 69-117.
- _____ (1997) “Los científicos explican: la reformulación del léxico experto en la consulta oral”, *Cadernos de Letras* 18, 37-47.
- COLTIER, D. (1988) “Introduction et gestion des exemples dans les textes a thèse”, *Pratiques* 58, 23-55.
- COMBETTES, B. (1994) “Une approche diachronique des connecteurs et des modalisateurs”, *Pratiques* 84, 55-67.
- COROMINES, J. (1968) (ed.) *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, 6. Barcelona: Curial. 1991.
- CORTÉS J.; MARTÍNEZ, A. (1996) *Diccionario de filosofía en CD-ROM*, Barcelona: Herder.

- CORTÉS, L. (1991) *Sobre conectores expletivos y muletillas en el español hablado*, Màlaga: Ágora.
- CUENCA, M. J. (1990a) "La connexió textual: l'adversitat en el nivell textual", *Caplletra* 7, 93-116.
- _____ (1990b) "Els matisadors: Connectors oracionals i textuais", *Caplletra* 8, 149-171.
- _____ (1993) "Sobre l'evolució dels nexes conjuntius en català", *Llengua i Literatura* 5, 171-214.
- _____ (1996) *Sintaxi fonamental. Les categories gramaticals*, Barcelona: Empúries.
- _____ (1998) "Sobre la interrelació del lèxic i la gramàtica: el concepte de connexió lèxica", a: CIFUENTES, J. L. (ed.) *Estudios de lingüística cognitiva*, Alacant: Universidad de Alicante, 507-526.
- _____ (1999) "La connexió i la construcció del discurs", *Articles* 17, 77-89.
- _____ (2000) "L'estudi dels connectors en el marc de la lingüística cognitiva", a: CABRÉ, M. T.; GELPÍ, C. (ed.) *Cicle de conferències 97-98*, Barcelona: IULA-UPF, 201-223.
- _____ (en premsa) "Two ways to reformulate: a contrastive analysis of paraphrastic and exemplification markers", *Acts of 6th International Cognitive Linguistics Conference, Stockholm, 10-16 July 1999*, Estocolm.
- CULIOLI, A. (1990) *Pour une linguistique de l'énonciation: opérations et représentation*, París: Ophrys.
- _____ (1992) "De la complexité en linguistique", *Le gré des langues* 3, 8-22.
- DANJOU-FLAUX, N. (1980) "A propos de *de fait, en fait, en effet* et *effectivement*", *Le français moderne* 48, 110-139.
- _____ (1982) "*Réellement* et *en réalité*. Données lexicographiques et description sémantique", *Lexique* 1, 105-151.
- DELCAMBRE, I. (1996) "Construire une séquence didactique autour d'un problème d'écriture: L'exemplification", *Pratiques* 92, 57-82.

Diccionari de la llengua Catalana, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. 1995. [DIEC]

Diccionario de la lengua española, 21. Real Academia Española. 1992. [DRAE]

DOMÈNECH, M. (1998) *Unitats de coneixement i textos especialitzats. Primera proposta d'anàlisi*. Treball de recerca, Barcelona: IULA-UPF.

DOSTIE, G. (1998) "Deux marqueurs discursifs issus des verbes de perception: de *écouter/regarder* à *écoute/regarde*", *Cahiers de Lexicologie* 2, 85-106.

DOSTIE, G.; LÉARD, J. M. (1997) "Les marqueurs discursifs en lexicographie. Le cas de *Tiens*", a: KLEIBER, G.; RIEGEL, M. (ed.) *Les formes du sens. Études de linguistique française, médiévale et générale offertes à Robert Martin à l'occasion des ses 60 ans*, Lovaina-la Neuve: Duculot, 95-114.

DUCROT, O.; ANSCOMBRE, J. C. (1983) *La argumentación en la lengua*, Madrid: Gredos. 1994.

DUCROT, O.; SCHAEFFER, J. M. (1995) *Nouveau Dictionnaire des sciences du langage*, 2. París: Seuil.

ESCANDELL, M. V. (1993) *Introducción a la pragmática*, Barcelona: Anthropos.

ESTOPÀ, R. (1999) *Extracció de terminologia: elements per a la construcció d'un SEACAUSE*. Tesi doctoral, Barcelona: IULA-UPF.

FERNÁNDEZ, C. (1995) "Marcadores textuales de ejemplificación textual", *Estudios de Lingüística de la Universidad de Alicante* 10, 103-144.

FLOTTUM, K. (1994a) "A propos de *c'est-à-dire* et ses correspondants norvégiens", *Cahiers de Linguistique Française* 15, 109-130.

_____ (1994b) "Aspects formels de la reformulation marquée par *c'est-à-dire*", a: BOYSEN, G. (ed.) *Actes du XXIIe Congrès des romanistes scandinaves*, Aalborg: Aalborg University Press, 119-128.

- _____ (1995a) *Dire et redire. La reformulation introduite par c'est-à-dire*, Stavanger: Hogskolen i Stavanger.
- _____ (1995b) "Informative and argumentative reformulations", a: Moen, J. *et al.* (ed.) *Papers from the XVth Scandinavian Conference of Linguistics*, Oslo, 160-168.
- FRANCKEL, J. J. (1987) "Fin en perspective: *finalement, enfin, à la fin*", *Cahiers de Linguistique Française* 8, 43-69.
- FRASER, B. (1990) "An approach to discourse markers", *Journal of Pragmatics* 14, 383-395.
- FREGE, G. (1973) *Estudios sobre semántica*, 2. Barcelona: Ariel.
- FREIXA, J. (1998) "La repeticó en el discurs", a: PAYRATÓ, Ll. (ed.) *Oralment*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 195-222.
- FUCHS, C. (1982) *La Paraphrase*, París: Presses Universitaires de France.
- _____ (1983) "La paraphrase linguistique: équivalence, synonymie ou reformulation?", *Le français dans le monde*, 129-132.
- _____ (1994a) *Paraphrase et énonciation*, París: Ophrys.
- _____ (1994b) "The challenges of continuity for a linguistic approach to semantics", a: FUCHS, C.; VICTORRI, B. (ed.) *Continuity in linguistic semantics, Linguisticae Investigationes Suplementa*, 19. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co., 93-107.
- _____ (1997) "L'interprétation des polysèmes grammaticaux en contexte", a: KLEIBER, G.; RIEGEL, M. (ed.) *Les formes du sens. Études de linguistique française, médiévale et générale offertes à Robert Martin à l'occasion des ses 60 ans*, Louvain-la Neuve: Duculot, 127-133.
- FUCHS, C.; VICTORRI, B. (1992) "Construire un espace sémantique pour représenter la polysémie d'un marqueur grammatical: L'exemple de *encore*", *Linguisticae investigationes XVI* /1, 125-153.

-
- _____ (1994) (ed.) *Continuity in linguistic semantics, Linguisticae Investigationes Supplementa*, 19, Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.
- FUENTES, C. (1987) *Enlaces extraoracionales*, Sevilla: Ediciones Alfar.
- _____ (1990) “Procedimientos intradiscursivos: *decir* y los explicativos”, *Sociolingüística andaluza* 5, 103-123.
- _____ (1994) “Usos discursivos y orientación argumentativa: *de hecho, en efecto, efectivamente*”, *Español Actual* 62, 5-18.
- _____ (1996) *La sintaxis de los relacionantes supraoracionales*, Madrid: Arco Libros.
- GARRIDO, J. (1990) “El acceso al contexto en la construcción del discurso”, a: MARTÍN VIDE, C. (ed.) *Lenguajes naturales y lenguajes formales V*, Barcelona: Promocions i Publicacions Universitàries, 529-542.
- _____ (1992) “Las entradas léxicas en la construcción flexible del discurso”, a: MARTÍN VIDE, C. (ed.) *Lenguajes naturales y lenguajes formales VII*, Barcelona: Promocions i Publicacions Universitàries, 157-168.
- _____ (1993) “Operadores epistémicos y conectores contextuales”, a: HAVERKATE, H.; *et al.* (ed.) *Aproximaciones pragmalingüísticas al español*, Amsterdam: Rodopi, 5-50.
- Gran Diccionari de la llengua catalana*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana. 1998.
[GDLC]
- GRICE, H. P. (1975) “Logic and conversation”, a: COLE, P.; MORGAN, J. L. (ed.) *Syntax and semantics, Speech Acts*, Nova York: Academic Press, 41-58.
- GRIEVE, J. (1996) *Dictionary of Contemporary French Connectors*, Londres: Routledge.
- GÜLICH, E.; KOTSCHI, T. (1983) “Les marqueurs de reformulation paraphrastique”, *Cahiers de Linguistique Française* 5, 305-351.

- _____ (1987a) “Les actes de reformulation dans la consultation *La dame de Caluire*”, a: BANGE, P. (ed.) *L'analyse des interactions verbales. La dame de Caluire: une consultation. Actes du colloque tenu a l'Université Lyon 2 du 13 au 15 décembre 1985*, Berna: Peter Lang, 15-81.
- _____ (1987b) “Reformulierungshandlungen als Mittel der Textkonstitution. Untersuchungen zu französischen Texten aus mündlichen Kommunikation”, a: MOTSCH, W. (ed.) *Satz, Text, sprachliche Handlung*, Berlín: Akademie Verlag, 199-268.
- _____ (1995) “Discourse production in oral communication “, a: QUASTHOFF, U. M. (ed.) *Aspects of oral communication, Research in text theory*, 21. Berlín-Nova York: Walter de Gruyter, 30-66.
- HALLIDAY, M. A. K. (1985) *An Introduction to Functional Grammar*, 2. Londres: Edward Arnold. 1994.
- HALLIDAY, M. A. K.; HASAN R. (1976) *Cohesion in English*, Londres: Longman.
- HAVERKATE, H. (1994) *La cortesía verbal. Estudio pragmlingüístico*, Madrid: Gredos.
- HERNÁNDEZ, C. (1989) *L'oració simple*, València: Universitat de València.
- HERNAZ, M. LI.; BRUCART, J. M. (1987) *La sintaxis (1). Principios teóricos. La oración simple*, Barcelona: Crítica.
- IORDANSKAJA, L. (1993) “Pour une description lexicographique des conjonctions du français contemporain”, *Le français moderne* 61 /2, 159-190.
- IORDANSKAJA, L.; MEL'CUK, I. (1996) “Traitement lexicographique de deux connecteurs textuels du français contemporain: *en fait* vs. *en réalité*”, a: BAT ZEEV, H.; KUPFERMAN, L. (ed.) *Tendances récentes en linguistique française et générale*, Amsterdam: John Benjamins Publishing Co., 211-236.

-
- ISENBERG, H. (1987) "Cuestiones fundamentales de tipología textual", a: BERNÁRDEZ, E. (ed.) *Lingüística del texto*, Madrid: Arco Libros, 95-129.
- KLEIBER, G. (1990) *La sémantique du prototype*, París: Presses Universitaires de France.
- LAKOFF, G. (1987) *Women, fire and dangerous things*, Chicago: Chicago University Press.
- LAMÍQUIZ, V. (1991) "Valores de *entonces* en el enunciado discursivo", *Actas del III Congreso Internacional del Español en América*, Valladolid, 759-764.
- Le nouveau Petit Robert*, Mont-real: Dicorobert. 1993. [LE PETIT ROBERT]
- LEIBNIZ, G. W. (1981) *Monadología*. Traducció i notes Julián Velarde Lombraña, Oviedo: Pentalfa.
- LEONETTI, M. (1993) "Implicaturas generalizadas y relevancia", *Revista española de lingüística* 23 /1, 107-140.
- LEVINSON, S. C. (1983) *Pragmatics*, Cambridge: Cambridge University Press.
- LITTRÉ, E. (1971) *Dictionnaire de la langue française*, Gallimard-Hachette.
- LOFFLER LAURIAN, A. M. (1984) "Vulgarisation scientifique: Formulation, reformulation, traduction", *Langue française* 64, 109-125.
- LORENTE, M. (1996) "La lexicografía teòrica: els prototips de diccionaris", *Estudis de llengua i literatura catalanes*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 339-363.
- LUSCHER, J. M. (1989) "Connecteurs et marques de pertinence. L'exemple d'Ailleurs", *Cahiers de Linguistique Française* 10, 101-145.
- _____ (1993) "La marque de connexion complexe", *Cahiers de Linguistique Française* 14, 173-178.

- _____ (1994) “Les marques de connexion: Des guides pour l’interprétation”, a: MOESCHLER, J. *et al.* (ed.) *Langage et pertinence: Référence temporelle, anaphore, connecteurs et métaphore*, Nancy: Presses Universitaires de Nancy, 175-227.
- LUSCHER, J. M.; MOESCHLER, J. (1990) “Approches dérivationnelles et procédurales des opérateurs et connecteurs temporels: les exemples de *et* et de *enfin*”, *Cahiers de Linguistique Française* 11, 77-79.
- LYONS, J. (1980) *Semántica*, Barcelona: Teide.
- _____ (1997) *Semántica lingüística, una introducción*, Barcelona: Paidós.
- MAINGUENEAU, D. (1991) *L’Analyse du Discours. Introduction aux lectures de l’archive*, París: Hachette.
- MALLAFRÈ, J. (1991) *Llengua de tribu i llengua de polis: bases d’una traducció literària*, Barcelona: Edicions dels Quadern Crema.
- MARÍN, M. J. (1996) “Una aproximació a la connexió textual”, a: SERRA, E. *et al.* (ed.) *Panorama de la Investigació Lingüística a l’Estat Espanyol. Actes del I Congrés de Lingüística General*, València: Universitat de València, 136-144.
- MARSÀ, I. (1992) *Estudio contrastivo de los marcadores del discurso en inglés y español*, Tesi doctoral, Barcelona: Universitat de Barcelona.
- MARTIN, R. (1987) *Langage et Croyance. Les univers de croyance dans la théorie sémantique*, Brussel-les: Pierre Mardaga éditeur.
- MARTÍN ZORRAQUINO, M. A. (1992) “Partículas y modalidad”, a: HOLTUS, G. *et al.* (ed.) *Lexicon der Romanistischen Linguistik*, 1. Tübingen: Niemeyer, 110-124.
- _____ (1994) “Gramática del discurso. Los llamados marcadores del discurso”, *Actas del congreso de Lengua Española (Sevilla, 1992)*, Madrid: Instituto Cervantes, 709-720.

-
- MARTÍN ZORRAQUINO, M. A.; PORTOLÉS, J. (1999) “Los marcadores del discurso”, a: BOSQUE, I.; DEMONTE, V. (dir.) *Gramática descriptiva de la lengua española*, 3. Madrid: Espasa, 4051-4213.
- MARTÍNEZ, J. A. (1989) *Numerales, Indefinidos y Relativos*, a: ÁLVAREZ MARTÍNEZ, M. A.; MARTÍNEZ, J. A. *El pronombre*, II, Madrid: Arco Libros, 93-123.
- MARTÍNEZ, R. (en prensa) “De hecho: Un conector discursivo”,)”, a: RUIZ DE MENDOZA, F. J. (ed.) *Panorama actual de la Lingüística Aplicada. Conocimiento, procesamiento y uso del lenguaje*. Logroño: Universidad de la Rioja.
- MAYNARD, D.; ANANIADOU, S. (1999) “Identifying contextual information for multi-word term extraction”, *TKE '99: Terminology and Knowledge Engineering*, Viena: TermNet, 212-221.
- MEDEROS, H. (1988) *Procedimientos de cohesión en español actual*, Santa Cruz de Tenerife: Aula de cultura de Tenerife.
- MEL'CUK, I. (1984) (dir.) *Dictionnaire explicatif et combinatoire du français contemporain*, I, Mont-real: Presses de l'Université de Montréal. [DECFC, I]
- _____ (1988) (dir.) *Dictionnaire explicatif et combinatoire du français contemporain*, II, Mont-real: Presses de l'Université de Montréal. [DECFC, II]
- _____ (1992) (dir.) *Dictionnaire explicatif et combinatoire du français contemporain*, III, Mont-real: Presses de l'Université de Montréal. [DECFC, III]
- _____ (1999) (dir.) *Dictionnaire explicatif et combinatoire du français contemporain*, IV, Mont-real: Presses de l'Université de Montréal. [DECFC, IV]
- METRICH, R. (1985) “Propositions pour le traitement des *mots du discours* en lexicographie bilingue français-allemand: l'exemple de *d'accord, donc* et *enfin*”, *Nouveaux cahiers d'allemand* 3, 237-247.

- MICHE, E. (1995) “Les formes de reprise dans un débat parlementaire”, *Cahiers de Linguistique Française* 16, 241-265.
- MOESCHLER, J. (1985) *Argumentation et conversation, Éléments pour une analyse pragmatique du discours*, Ginebra: Hatier-Credif.
- _____ (1986) “Connecteurs pragmatiques et pertinence”, *Feuillets* 9, 17-42.
- _____ (1989) “Marques linguistiques, interprétation, pragmatique et conversation”, *Cahiers de Linguistique Française* 10, 43-75.
- _____ (1993) “Relevance and Conversation”, *Lingua* 90, 149-171.
- MOLINER, M. (1966) *Diccionario del uso del español*, Madrid: Gredos. 1996. Versió electrònica. [DUE]
- MONTOLÍO, E. (1992) “Los conectores discursivos: acerca de *al fin y al cabo*”, a: MARTÍN VIDE, C. (ed.) *Lenguajes naturales y lenguajes formales VIII*, Barcelona: Promocions i Publicacions Universitàries, 453-460.
- MORTUREUX, M. F. (1982) “Paraphrase et métalangue dans le dialogue de vulgarisation”, *Langue française* 53, 48-81.
- MOTSCH, W.; PASCH, R. (1987) “Illokutive Handlungen”, a: MOTSCH, W. (ed.) *Satz, Text, sprachliche Handlung*, Berlín: Akademie-Verlag, 11-80.
- NEWMARK, P. (1988) *A Textbook of translation*, Nova York: Prentice-Hall.
- NIDA, E. A. (1964) *Toward a science of translating: with especial reference to principles and procedures involved in Bible translating*, Leiden: E. J. Brill.
- NORÉN, C. (1999) *Reformulation et conversation. De la sémantique du topos aux fonctions interactionnelles*, Upsala: Acta Universiatis Upsaliensis.
- _____ (2000) “Reformulation polémique et contexte conversationnel”, a: ENGLEBERT, A.; et al. (ed.) *Actes del XXII Congrès Internacional de Linguistique et Philologie Romanes*, VII, Tübingen: Niemeyer, 527-537.

-
- PAILLARD, D. (1991) “*D’ailleurs* ou comment enchaîner l’un a l’autre (Essai de traitement lexicologique)”, *Le gré des langues* 2, 60-67.
- PAYRATÓ, LI. (1997) *De professió lingüista. Panorama de la lingüística aplicada*, Barcelona: Empúries.
- PERELMAN, C.; OLBRECHT-TYTECA, L. (1958) *Traité de l’argumentation. La nouvelle rhétorique*, Brussel·les: Éditions de l’Université de Bruxelles.
- PONS, S. (1995) *Para una delimitación de la conexión como categoría del habla*. Tesis doctoral, València: Universitat de València.
- PORTOLÉS, J. (1993) “La distinción entre los conectores y otros marcadores del discurso en español”, *Verba* 20, 141-170.
- _____ (1995) “Del discurso oral a la gramática: la sistematización de los marcadores discursivos”, *Actas del I simposio sobre análisis del discurso oral*, Almería: Universidad de Almería, 149-171.
- _____ (1998a) *Marcadores del discurso*, Barcelona: Ariel.
- _____ (1998b) “Dos pares de marcadores del discurso: *en cambio* y *por el contrario*, en cualquier caso y en todo caso”, a: MARTÍN ZORRAQUINO M. A.; MONTOLÍO, E. (ed.) *Los marcadores del discurso*, Madrid: Arco Libros, 243-264.
- RABADÁN, R. (1991) *Equivalencia y traducción. Problemática de la equivalencia translé mica inglés-español*, Lleó: Universidad de León.
- RADA R. *et al.* (1989) “Development an Application of a Metric on Semantic Nets”, *IEEE Transactions on Systems, Man and Cybernetics* 19/1, 17-30.
- REDEKER, G. (1990) “Ideational and pragmatic markers of discourse structure”, *Journal of Pragmatics* 14, 367-381.
- _____ (1991) “Linguistic markers of discourse structure”, *Linguistics* 29, 1139-1172.
- REY, A. (1994) *Dictionnaire historique de la langue française*, París: Le Robert.

- REY-DEBOVE, J. (1967) "La définition lexicographique: bases d'une typologie formelle", *Travaux de Linguistique et de littérature* V /1, 141-159.
- _____ (1978) *Le métalangue; étude linguistique du discours sur le langage*, Paris: Le Robert.
- REYES, G. (1990) *La pragmática lingüística. El estudio del uso del lenguaje*, Barcelona: Montesinos.
- RIBAS, T. *et al.* (1997) "Activitat metalingüística en el procés de producció d'un text argumentatiu", *Articles* 11, 13-28.
- RIEGEL, M. (1987) "Définition directe et indirecte dans le langage ordinaire: Les énoncés définitoires copulatifs", *Langue française* 73, 29-53.
- RIGAU, G. (1988) "Els predicats no verbals i l'efecte d'inespecificitat", *Estudi General* 8, 51-64.
- RODRÍGUEZ, C. (1999) *Operaciones metalingüísticas explícitas en textos especializados*. Treball de recerca, Barcelona: IULA-UPF.
- ROMERO, E. (1992) "Ironía y figuras retóricas", a: MARTÍN-VIDE, C. (ed.) *Lenguajes naturales y lenguajes formales VII*, Barcelona: Promocions i Publicacions Universitàries, 553-560.
- ROSSARI, C. (1990) "Projet pour une typologie des opérations de reformulation", *Cahiers de Linguistique Française* 11, 345-359.
- _____ (1992) "De fait, en fait, en réalité: trois marqueurs aux emplois inclusifs", *Verbum* 3, 139-161.
- _____ (1993) "A propos de l'influence de la composition morphologique d'une locution sur son fonctionnement sémantico-pragmatique", *Cahiers de Linguistique Française* 14, 151-171.
- _____ (1994) *Les opérations de reformulation: analyse du processus et des marques dans une perspective contrastive français-italien*, Berna: Peter Lang.

-
- _____ (1996) "Considérations sur la méthodologie contrastive français-italien à propos de locutions adverbiales fonctionnant comme connecteurs", a: MOSEGAARD, M. S. G. (ed.) *Le Discours: Cohérence et Connexion, Études Romanes*, Copenhague: Museum Tusculanum Press, 55-68.
- ROULET, E. (1981) "Echanges, interventions et actes de langage dans la structure de la conversation", *Études de linguistique appliquée* 44, 7-39.
- _____ (1986) "Complétude interactive et mouvements discursifs", *Cahiers de Linguistique Française* 7, 189-206.
- _____ (1987a) "Complétude interactive et connecteurs reformulatifs", *Cahiers de Linguistique Française* 8, 111-140.
- _____ (1987b) "Approche pragmatique de quelques locutions adverbiales données comme synonymes par les dictionnaires du français contemporain", *Cahiers Ferdinand de Saussure*, 41, 177-184.
- _____ (1991) "Vers une approche modulaire de l'analyse du discours", *Cahiers de Linguistique Française* 12, 53-81.
- _____ (1995) "L'analyse du dialogue dans une approche modulaire des structures du discours: l'exemple du dialogue romanesque", a: FUNDSNURSCHER, F.; WEIGAND, E. (ed.) *Future perspectives of dialogue analysis*, Tübingen: Niemeyer, 1-34.
- _____ (1997) "A modular approach to discourse structures", *Pragmatics* 7, 125-146.
- _____ (1998) "Dialogism and modularity: the topical organization of dialogues", a: CMEJROVA, S. (ed.) *Dialoganalyse VI. Referate der 6. Arbeitstagung. Prag 1996*, Tübingen: Niemeyer.
- ROULET, E. *et al.* (1985) *L'articulation du discours en français contemporain*, Berna: Peter Lang. 1991.
- RUIZ, L. (2000) "Cómo integrar la fraseología en los diccionarios monolingües", a: CORPAS, G. (ed.) *Las lenguas de Europa: estudios de fraseología, fraseografía y traducción*, Granada: Comares, 261-274.

RUIZ, L.; PONS, S. (1995) "Escalas morfológicas o escalas argumentativas", *Español Actual* 64, 53-64.

SÁNCHEZ, V. (1994) *Ensayos de la palabra y el pensamiento*, Madrid: Trotta.

SCHELLING, M. (1982) "Quelques modalités de clôture: les conclusifs *finalement, au fond, de toute façon*", *Cahiers de Linguistique Française* 4, 63-106.

_____ (1985) "Propriétés pragmatiques des connecteurs réévaluatifs", a: ROULET, E. *L'articulation du discours en français contemporain*, Berna: Peter Lang, 154-181.

SCHIFFRIN, D. (1987) *Discourse Markers*, Nova York: Cambridge University Press.

SCHWENTER, S. A. (1996) "Some reflections on *o sea*: A discourse marker in Spanish", *Journal of Pragmatics* 25/6, 855-874.

SEARLE, J. (1969) *Speech acts*, Cambridge: Cambridge University Press.

SECO, M. (1986) *Diccionario de dudas y dificultades de la lengua española*, Madrid: Espasa-Calpe.

_____ (1987) *Estudios de lexicografía española*, Madrid: Paraninfo.

SPERBER, D.; WILSON, D. (1986) *La relevancia*, Madrid: Visor. 1994.

TANNEN, D. (1987) "Repetition in conversation", *Language* 63, 574-605.

TEJERA, M. J. (1988) "La frase proverbial, un problema de clasificación", *Noticias Culturales* 35, 31-32.

THOIRON, Ph.; BÉJOINT, H. (1991) "La place de la réformulation dans les textes scientifiques", *Méta* 36/1, 101-110.

TOULMIN, S. E. (1958) *The Uses of Argument*, Cambridge: Cambridge University Press.

-
- TRAUGOTT, E. (en premsa) "Constructions in grammaticalization", a: JANDA, R.; JOSEPH, B. (eds.) *A Handbook of Historical Linguistics*, Oxford: Blackwell.
- TRICÁS, M. (1991) "Polifonía discursiva y traducción: Propuestas de tratamiento de los enunciadores que recuperan otro universo sociolingüístico", a: DONAIRE, M. L.; LAFARGA, F. (ed.) *Traducción y adaptación cultural: España-Francia*, Oviedo: Universidad de Oviedo, 513-528.
- ____ (1995) *Manual de traducción. Francés-Castellano*, Barcelona: Gedisa.
- TURCO, G.; COLTIER, D. (1988) "Des agents doubles de l'organisation textuelle: les marqueurs d'intégration linéaire", *Pratiques* 57, 57-79.
- VÁZQUEZ, N. (1996) "Los marcadores discursivos en las obras lexicográficas", *Revista de Lexicografía* II, 133-149.
- VICENTE, B. (1991) "Significado de la oración y dependencia contextual: Elementos para el análisis de las preferencias metafóricas", a: MARTÍN-VIDE, C. (ed.) *Lenguajes naturales y lenguajes formales II*, Barcelona: Promocions i Publicacions Universitàries, 985-998.
- VICTORRI, B. (1996) "La construction dynamique du sens", a: PORTE, M. (dir.) *Passion des formes — Essais pour René Thom*, Saint Cloud: Éditions de l'ENS de Fontenay-Saint-Cloud, 733-747.
- VICTORRI, B.; FUCHS, C. (1996) *La polysémie, construction dynamique du sens*, París: Hermes.
- VINAY, J. P.; DARBELNET, J. (1958) *Stylistique comparée du français et de l'anglais: méthode de traduction*, París: Didier. 1993.
- VIVALDI, J. (en curs) *Extracción de candidatos a término mediante combinación de estrategias heterogéneas*. Tesis doctoral, Barcelona.

WATTS, R. J. *et al.* (1992) (ed.) *Politeness in language: studies in its history, theory and practice*, Berlín-Nova York: Mouton de Gruyter.

WERLICH, E. (1975) *Typologie der Texte. Entwurf eines text linguistischen Modells zur Grundlegung einer Textgrammatik*, Heidelberg: Quelle und Meyer. 1980.

_____ (1982) *A text grammar of English*, Heidelberg: Quelle und Meyer.

YRIART, M. F. (1990) “La divulgación de las ciencias como problema comunicacional”, *Arbor* 534-535, 163-177.

ZGUSTA, L. (1971) *Manual of Lexicography*. The Hague: Mouton de Gruyter.

ANNEXOS

Annex I: Resultats del buidatge lexicogràfic

Annex II: Instruccions per al funcionament d'ALCOR

Annex III: Els textos del corpus de CR (CD-ROM annex)

1.	INTRODUCCIÓ	14
1.1	Objecte d'estudi.....	15
1.2	Objectius	15
1.3	Supòsits de partida	15
1.4	Corpus d'anàlisi.....	16
1.4.1	Selecció de les peces lèxiques analitzades.....	16
1.5	Marc teòric	20
1.5.1	Justificació	20
1.5.2	Marc teòric de base per a l'anàlisi dels connectors.....	21
1.5.3	Marc teòric en què s'inscriu l'aplicació lexicogràfica.....	22
1.6	Metodologia d'anàlisi.....	22
1.6.1	Elements propis del marc teòric de partida.....	22
1.6.2	Eines informàtiques.....	25
1.7	Eines informàtiques utilitzades per a la construcció de l'aplicació	25
1.8	Estructuració del contingut dels capítols	26
2.	ELS CONNECTORS.....	31
2.1	Estat de la qüestió	31
2.1.1	La gramàtica sistemicofuncional.....	32
2.1.2	L'anàlisi de discurs anglosaxona	34
2.1.3	La lingüística cognitiva	40
2.1.4	La teoria de l'argumentació	44
2.1.5	L'escola clàssica de Ginebra.....	49
2.1.6	La teoria de la rellevància	52
2.1.7	La integració	56
2.2	Definició de connector: una proposta semanticopragnàtica <i>composicional</i>	66

3.	ELS CONNECTORS REFORMULATIUS	71
3.1	La reformulació.....	71
3.2	Estat de la qüestió	74
3.2.1	Cap a la relació temàtica laxa: E. Roulet.....	74
3.2.2	La influència semàntica dels morfemes compostius: C. Rossari.....	79
3.2.3	La dinàmica d'identificació: C. Fuchs	82
3.2.4	Els marcadors d'aposició, guies rellevants per a la descodificació del discurs:.....	85
3.2.5	El punt de partida de la tipologització: E. Gülich i T. Kotschi.....	87
3.3	Definició i classificació.....	90
4.	ELS CONNECTORS REFORMULATIUS PARAFRÀSTICS: ANÀLISI.....	97
4.1	La noció d'equivalència.....	97
4.2	Anàlisi detallada de cada connector.....	109
4.2.1	<i>és a dir</i> (EAD).....	109
4.2.2	<i>o sigui</i> (OSI).....	115
4.2.3	<i>més ben dit</i> (MBD).....	120
4.2.4	<i>en altres paraules</i> (EAP)	124
4.2.5	<i>dit d'una altra manera</i> (DAM)	127
5.	ELS CONNECTORS REFORMULATIUS NO PARAFRÀSTICS: ANÀLISI..	133
5.1	La noció de distanciament.....	133
5.2	Anàlisi detallada de cada connector.....	148
5.2.1	<i>de fet</i> (DFT).....	150
5.2.2	<i>de tota manera</i> (DTM).....	158
5.2.3	<i>en tot cas</i> (ETC).....	162
5.2.4	<i>en realitat</i> (ERT).....	171
5.2.5	<i>en definitiva</i> (EDF).....	176
5.2.6	<i>en qualsevol cas</i> (EQC)	183
5.2.7	<i>en el fons</i> (EEF).....	188
5.2.8	<i>al cap i a la fi</i> (ACF).....	194
5.2.9	<i>en fi</i> (ENF)	200

6.	ELS CONNECTORS REFORMULATIUS: PUNTS DE DIVERGÈNCIA I CONFLUÈNCIA	211
6.1	Punts de divergència	212
6.1.1	La relació semàntica establerta	212
6.1.2	Dispersió en la gradualitat.....	214
6.1.3	Procés d'establiment de la relació semàntica.....	216
6.1.4	La gramaticalització	217
6.2	Punts de confluència	218
6.2.1	Continu en la relació semàntica establerta.....	218
6.2.2	Les instruccions de segon nivell compartides.....	223
6.2.3	Tipologia dels CR	231
6.3	Definició i classificació.....	244
7.	ELS CONNECTORS REFORMULATIUS EN ELS DICCIONARIS	249
7.1	Premissa	250
7.2	Paràmetres analitzats.....	251
7.3	Selecció de les obres lexicogràfiques analitzades.....	259
7.4	Anàlisi.....	260
8.	PROPOSTA D'APLICACIÓ LEXICOGRÀFICA	279
8.1	Introducció	279
8.2	Base teòrica de l'aplicació	280
8.3	ALCOR: Prototip d'aplicació lexicogràfica	285
8.3.1	La navegació al servei del lexicògraf.....	286
8.4	Punts d'accés a la informació.....	287
8.5	El criteri de selecció.....	295
8.6	Informació per a cada connector i representació	298
8.7	Recuperació de la informació	305
9.	CONCLUSIONS I APORTACIONS	309
9.1	Conclusions	309
9.2	Aportacions	316
10.	BIBLIOGRAFIA	321

ÍNDIX

ANNEXOS	341
ANNEX I: RESULTATS DEL BUIDATGE LEXICOGRÀFIC	341
ANNEX II: INSTRUCCIONS PER AL FUNCIONAMENT D'ALCOR.....	341
ANNEX III: ELS TEXTOS DEL CORPUS DE CR (CD-ROM ANNEX)	